

PROSTOROVÝ VZOREC KRIMINALITY V ČESKU

Jiří Nemeškal¹⁾ – Jana Jíchová²⁾

THE SPATIAL PATTERN OF CRIME IN THE CZECH REPUBLIC

Abstract

The paper focuses on assessing the spatial distribution of crime in the Czech Republic and on identifying the deeper connection between crime structure and the characteristics of areas. The analyses work with police districts as a relatively detailed unit of analysis and draw on current data from 2013–2015. Before examining the influence of socio-economic, sociocultural, and demographic factors the spatial pattern of total crime distribution is described. Police districts are compared using Ward's Method of clustering on the basis of their crime structure. The results show, among others, a link between low-crime areas and cultural and migration stability. By contrast, a high level of crime is typical for structurally affected regions or the suburban hinterland of larger cities.

Keywords: crime, crime structure, Ward's Method, Czech Republic, regional disparities

Demografie, 2018, 60: 124–139

ÚVOD

Hledáním souvislostí mezi kriminalitou a charakteristikami území či populace se zabývali výzkumníci v západní Evropě již v 19. století, 20. století pak umožnilo rozvoj nejen po stránce obsahové, ale i technické, a to šířením počítačů a posléze specializovaných softwarů (viz přehled Jíchová, 2014). V této době byl identifikován nespočet faktorů souvisejících s kriminalitou či ovlivňujících její intenzitu a byla formulována řada zásadních konceptů a teorií, které se snažily kriminalitu vysvětlit (přehled např. Hagan, 2011). Ellis, Beaver a Wright (2009) ve své příručce přináší přehled charakteristik, které byly ve vztahu ke kriminalitě v minulosti zkoumány a s jakým výsledkem. Přehled samozřejmě není úplný, umožňuje však sledovat, v jakých zemích a na jaké měřítkové úrovni byly či nebyly ověřeny vybrané faktory. Celkově tak můžeme diskutovat o hlubších souvislostech a podobnostech

z hlediska např. historického, společenského či ekonomického vývoje daných zemí.

Právě měřítková úroveň sledování je kromě samotné země výzkumu klíčovou při analýzách kriminality. Jiné vysvětlující faktory nalezneme, pokud zkoumáme kriminalitu na úrovni jednotlivých zemí, na úrovni okresů či zcela detailně v rámci určité ulice. Stejně tak se budou lišit faktory či nalezené souvislosti u různých druhů kriminality, u kriminality celkové, majetkové, násilné či ekonomické, každá z nich má svá specifika a odlišné prostorové vzorce (na příkladu okresů Česka viz např. mapy Jíchové, 2017a). Ve výzkumech je důraz kladen i na rozdíly v úrovni a struktuře kriminality mezi různými typy území, typicky mezi urbánními a rurálními oblastmi (např. Wells – Weisheit, 2004, Ceccato – Uittenbogaard, 2013), specifická pozornost je věnována rovněž metropolitním či naopak periferním územím (Blau – Blau, 1982, Harries, 1999 aj.).

1) Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodověcké fakulty Univerzity Karlovy, kontakt: jiri.nemeskal@natur.cuni.cz.

2) Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodověcké fakulty Univerzity Karlovy, kontakt: jana.jichova@natur.cuni.cz.

V Česku se výzkum kriminality rozvíjí i mimo obor samotné kriminologie více až v 90. letech 20. století, pozornost je věnována stavu a vývoji kriminality na úrovni celého státu, krajů a zejména okresů³⁾. *Bartoňová* (1996) se ve své kapitole zaměřila na regionální diferenciaci sociálně-demografických znaků obyvatelstva a analyzovala nejen vývoj věkového složení, plodnosti či porodnosti, ale i vývoj úrovně kriminality, rozvodovosti či mimomanželské porodnosti. Podařilo se jí identifikovat souvislosti intenzity kriminality s městskostí, sociálním prostředím, ale i se znečištěním životního prostředí. Mezi další práce akcentující prostorový význam kriminality patří studie *Kamenického* (2007), která se zaměřuje na kriminalitu nejen na měřítkové úrovni okresů, ale i na úrovni obvodních oddělení policie. Vzrůstající pozornost je následně věnována geografickým aspektům kriminality zejména ve studentských pracích. Příkladem je diplomová práce *Kolbábka* (2007), která nezůstává pouze u porovnávání intenzity kriminality v jednotlivých okresech Česka, ale zkoumá korelaci s dalšími jevy, mj. s nezaměstnaností. Formou specializovaných map s doprovodnými texty je vývoj a struktura kriminality od 60. let 20. století na úrovni okresů představena *Jichovou* a *Nemeškalem* (2012a, b), v atlasové tvorbě pak *Jichovou* (2017a). Méně pozornosti je již věnováno úrovni obvodních oddělení policie (533 jednotek v roce 2015), pracoval s nimi např. *Kamenický* (2007) a v určité formě jsou dostupná i na serveru mapakriminality.cz. Data na této úrovni jsou jednak obtížněji získatelná, ale zejména jsou zatížena řadou metodických problémů či úskalí (změny hranic, zániky a vzniky oddělení, nekompatibilita vymezení s jakýmkoliv jiným administrativním či správním vymezením aj.). I přes vyjmenovaná úskalí nabízí toto členění jiné možnosti analýz zejména díky homogennějšímu území v jednotlivých jednotkách, než jaké mají např. okresy. Chybí také detailnější studie na této měřítkové úrovni, i proto se domníváme,

že by předkládaná studie mohla přinést nový pohled na faktory podmiňující kriminalitu.

Cíle našeho výzkumu směřují na zhodnocení prostorového rozložení zjištěné kriminality v Česku na úrovni obvodních oddělení policie a na identifikování hlubších souvislostí mezi strukturou kriminality a charakteristikami území a populace. Článek se nejprve soustředí na zhodnocení míry kriminality v závislosti na socioekonomické, sociokulturní a demografické struktuře obyvatelstva a charakteru území. Dalším cílem je identifikace oblastí v Česku, které mají podobnou strukturu kriminality, a nalezení indikátorů, které tyto oblasti spojují. Pro vytvoření typologie rozlišující obvodní oddělení policie podle podobnosti struktury kriminality je využita Wardova metoda hierarchického shlukování. Identifikované typy jsou následně porovnávány i z hlediska svých charakteristik. Snahou však není pouze ukázat souvislost s konkrétním ukazatelem, jelikož mnoho ukazatelů spolu koreluje, ale podívat se na prostorové rozmístění identifikovaných typů území podle struktury kriminality a konfrontovat je s dalšími typologiemi a vymezeními v Česku, např. se zónami suburbanizace, metropolitními územími, periferiemi, typy venkova apod. Vytyčené cíle přispívají k hlubšímu poznání kriminality na v Česku nepříliš analyzované úrovni obvodních oddělení policie a zároveň prostřednictvím komparace s dalšími vymezeními území přispívají k propojení znalostí o území.

METODIKA

Studie vzhledem ke svému komplexnímu zaměření, které propojuje strukturu zjištěné trestné činnosti s vysvětlujícími charakteristikami, využívá dva základní typy datových zdrojů, a to data o kriminalitě a data za obyvatelstvo a území. Data o kriminalitě pochází z evidence Policejního prezidia ČR (dále PP ČR) a představují všechny policií evidované spáchané trestné činy⁴⁾, publikována jsou v různém územním čle-

3) Zároveň se v posledních letech rozvíjejí studie založené na datech s GPS souřadnicemi, více např. *Ivan – Horák* (2012), *Jichová* (2017b). Článek se nicméně na tuto měřítkovou úroveň nezaměřuje.

4) V článku je pracováno pouze se zjištěnou kriminalitou, je však nezbytné uvést, že řada trestných činů zůstává skrytá, nezachycená statistikami (bližze *Marešová*, 2011). Důvody mohou být různé, u drobných majetkových trestných činů, např. kapesních krádeží, lidé nevěří, že by byl jejich případ vyřešen, a nechtějí kvůli hlášení ztrácet čas, některé činy spadající do hospodářské kriminality se ani nepodaří odhalit, specificky násilné či mravnostní trestné činy se jejich oběti bojí nahlásit, ať už z důvodu, že pachatelé mohou být jejich blízcí, nebo se stydí za to, co se stalo, nechtějí o tom mluvit apod. (více např. *Večerka aj.*, 2007).

není, nejdetailejší jednotkou jsou obvodní oddělení policie, resp. místní oddělení policie v Praze. V rámci policejního členění je rozlišeno celkem 199 trestných činů řazených do deseti skupin (viz tabulka 1, která znázorňuje strukturu kriminality a nejčtenější trestné činy v rámci jednotlivých druhů kriminality), pro účely článku bylo osm z nich převzato k analýze, jejich podíl v letech 2013–2015 znázorňuje graf 1. Pracováno je s průměrnými hodnotami z let 2013 až 2015, aby výsledná čísla nebyla ovlivněna ročními výkyvy. V těchto

letech sice nedošlo k žádné významnější územní změně samotných jednotek obvodních oddělení policie, ale bylo nutné obvody rozdělovající větší města sloučit, a to kvůli srovnatelnosti se socioekonomickými a demografickými daty o území a obyvatelstvu, která jsou většinou dostupná pouze na úrovni obcí. Do výsledné analýzy vstupovalo 330 OP z původního počtu 533⁵⁾. V rámci těchto dat se sleduje tzv. míra kriminality, která je vypočtena jako počet trestných činů na 1 000 bydlících obyvatel ve věku 15 a více let⁶⁾. Ačkoli byla

Tab. 1: Členění kriminality podle Policejního prezidia ČR

Crime structure according to the Police Presidium of the Czech Republic (CR)

Druh kriminality Type of crime	Počet sledovaných položek kriminality (trestných činů) / Number of monitored crime items	Váhy nejvýznamnější položky v dané kategorii v období 2013–2015 (podíl na zjištěné kriminalitě v %) Proportionally the most important crimes in each type of crime in 2013–2015 (share of registered crimes in %)
1 Vraždy / Murders	6	Vraždy motivované osobními vztahy (54 %) / Murders motivated by a personal relationship (54%)
2 Ostatní násilné činy Other violent crimes	28	Úmyslné ublížení na zdraví (31 %), Porušování domovní svobody (16 %), Loupeže (15 %), Nebezpečné vyhrožování (13 %) / Intentional bodily harm (31%), Illegal entry into a dwelling (16%), Robberies (15%), Threatening behaviour (13%)
3 Mravnostní činy Moral crimes	15	Pohlavní zneužívání ostatní (31 %), Znásilnění (28 %) / Other sexual abuse (31%), Rapes (28%)
4 Krádeže vloupáním Burglaries	15	Vloupání do ostatních objektů (59 %), Vloupání do rodinných domů (11 %), Vloupáním do bytů (8 %), Vloupáním do rekreačních objektů (8 %) / Burglaries of other facilities (59%), Burglaries of family houses (11%), Burglaries of flats (8%), Burglaries of weekend houses (8%)
5 Krádeže prosté Thefts	16	Krádeže věcí z automobilů (23 %), Krádeže v jiných objektech (20 %), Krádeže kapesní (13 %) / Theft of property from a vehicle (23%), Thefts in other facilities (20%), Pick-pocketing (13%)
6 Ostatní majetkové činy / Other property crimes	6	Poškozování cizí věci (56 %), Podvod (29 %) / Damage to personal property (56%), Fraud (29%)
7 Ostatní kriminální činy / Other crimes	23	Maření výkonu úředního rozhodnutí (44 %), Nedovolená výroba a držení psychotropních látek a jedů (15 %), Sprejství (14 %), Výtržnictví (11 %) / Obstructing the implementation of an official decision (44%), Illicit manufacture and possession of psychotropic substances and poisons (15%), Illegal graffiti (14%), Disorderly conduct (11%)
8 Zbývající kriminalita Remaining crimes	23	Zanedbání povinné výživy (40 %), Ohrožení pod vlivem návykové látky, opilství (31 %), Dopravní nehody silniční (19 %) / Failure to pay obligatory child support (40%), Threatening behaviour under the influence of intoxication (31%), Traffic accidents (19%)
9 Hospodářské činy Economic crimes	66	Neoprávněné držení platební karty (25 %), Úvěrový podvod (18 %), Podvod (16 %), Zpronevěra (8 %), Ochrana měny (6 %) / Unauthorised possession of payment facilities (25%), Credit fraud (18%), Fraud (16%), Malversation (8%), Currency protection (6%)
1 až 7 Obecná kriminalita General crime	109	

Zdroj: Policejní prezidium ČR (2013–2015).

Source: Police Presidium of the CR (2013–2015).

- 5) Z důvodu slučování obvodních oddělení policie je dále v článku používán termín oddělení policie (OP), který reflektuje, že tyto jednotky neodpovídají přesnému vymezení obvodních oddělení policie.
- 6) Obyvatelstvo obvykle bydlící zachycuje obvyklé místo pobytu obyvatelstva podle metodiky sčítání lidu 2011, mělo by lépe reflektovat skutečné místo pobytu než evidence podle trvalého místa bydliště. Populace ve věku 15 let a více byla zvolena, jelikož reprezentuje osoby trestně odpovědné. Kriminalitu páchají i osoby nezletilé, ale v roce 2015 se na ní podílely pouze 0,5 % (Policejní prezidium ČR, 2015). Nutno ovšem uvést, že tímto opomíjíme specifickou skladbu trestné činnosti páchané právě nezletilými.

pro účely analýzy dostupná data mobilních operátorů zachycující přítomné obyvatelstvo, které lépe odpovídá logice počtu trestných činů v území, nebyla využita jako jmenovatel zmíněné míry kriminality. Důvodem je jejich neúplnost (nepřesná data v kraji Vysočina) a metodické nedostatky jejich sběru, které by celkové výsledky mohly zkreslit. Na druhou stranu byla ale orientačně ponechána jako jeden ze socioekonomických ukazatelů v následné analýze.

Druhý datový set obsahuje data vystihující socioekonomickou, sociokulturní a demografickou charakteristiku obyvatelstva a území. Jsou v něm zahrnuta data ze Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011, polohová data mobilních operátorů (2015), data volební účasti (2013) a zároveň i specifické typologie území (viz příloha 1). Byly vybrány takové typologie, které pracují s relativně podrobným členěním Česka a hodnotí např. venkovské oblasti, suburbanizaci či periferiálnítu (Musil – Müller, 2008; Perlín aj., 2010; Špačková aj., 2016).

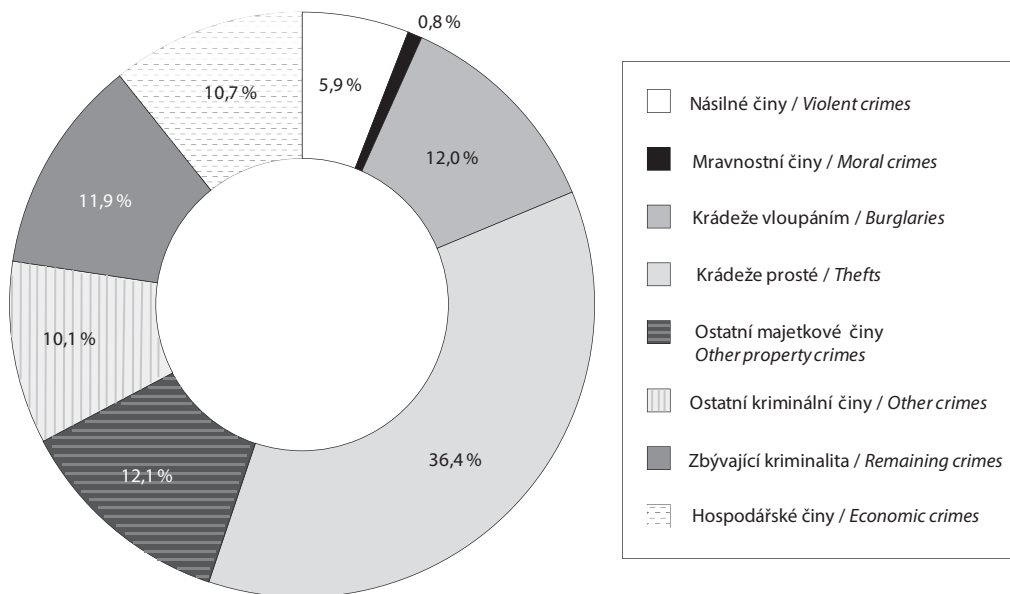
Data dostupná za obce byla načtena do příslušných OP. U dat dostupných pouze za větší územní

jednotky (např. data z typologií dostupná za správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem u klasifikace venkova nebo generelové jednotky v případě periferií) byla zvolena varianta přepočtu na základě podílu obyvatelstva. Oproti variantám zobrazujícím podíl obcí, které spadají do konkrétního typu v rámci OP, či využití procent rozlohy, se vzhledem k rozdílné rozloze obcí a jejich odlišným počtům v OP jevila jako nepřijatelnější. Ačkoli tím dochází k určité generalizaci, při hledání souvislostí na celorepublikové úrovni jsou takto získané informace dostatečně kvalitní.

V první fázi analýzy bylo zkoumáno prostorové rozložení celkové kriminality za využití zobrazovacích nástrojů geoinformačních systémů a Pearsonova korelačního koeficientu. Pro zachycení odlišné struktury spáchaných trestných činů v OP byla ve statistickém programu SPSS vytvořena typologie OP za pomoci Wardovy metody hierarchického shlukování. Tato metoda spadá mezi techniky seskupovací analýzy, jež mají za cíl najít podobné případy a seskupit je k sobě. Wardova meto-

Graf 1: Trestné činy v Česku v letech 2013–2015 podle druhu kriminality

Crime structure in the Czech Republic 2013–2015

Zdroj: Policejní prezidium ČR (2013–2015).
 Source: Police Presidium of the CR (2013–2015).

da přitom oproti jiným technikám, jako metoda nejbližšího souseda či centroidní metoda, klade důraz na minimalizaci vnitroseskupovacích vzdáleností a naopak maximalizaci meziseskupovacích vzdáleností (více např. *Mareš aj.*, 2015). Data byla z důvodu lepší porovnatelnosti logaritmována. Z mnoha testovaných variant získaných na základě optimalizace vstupních parametrů byla vybrána varianta o osmi seskupeních. Jednotlivé skupiny jako celek pak byly charakterizovány z hlediska socio-ekonomických, sociokulturních a demografických ukazatelů.

V době zpracování výzkumu nebyla dostupná data za trestné činy na úrovni nižší než OP za celé Česko, tento postup proto nabízí nejdetailnější možnou analýzu rozložení kriminality v závislosti na struktuře populace v území. Ve srovnání s okresy, za které se data trestné činnosti též zveřejňují, je možné sledovat mnohem lépe metropolitní region Prahy, významné rekreační oblasti nebo periferie bez většího (okresního) města. Na druhou stranu by však v některých případech ještě podrobnější členění (např. na úrovni obcí) mohlo být zásadním přínosem. OP s regionálními centry v podobě menších měst jsou sloučena se

svým okolím a není tudíž možné zamýšlet se blíže např. o dopadech suburbanizace nebo blízkosti těchto měst na míru kriminality v jejich okolí.

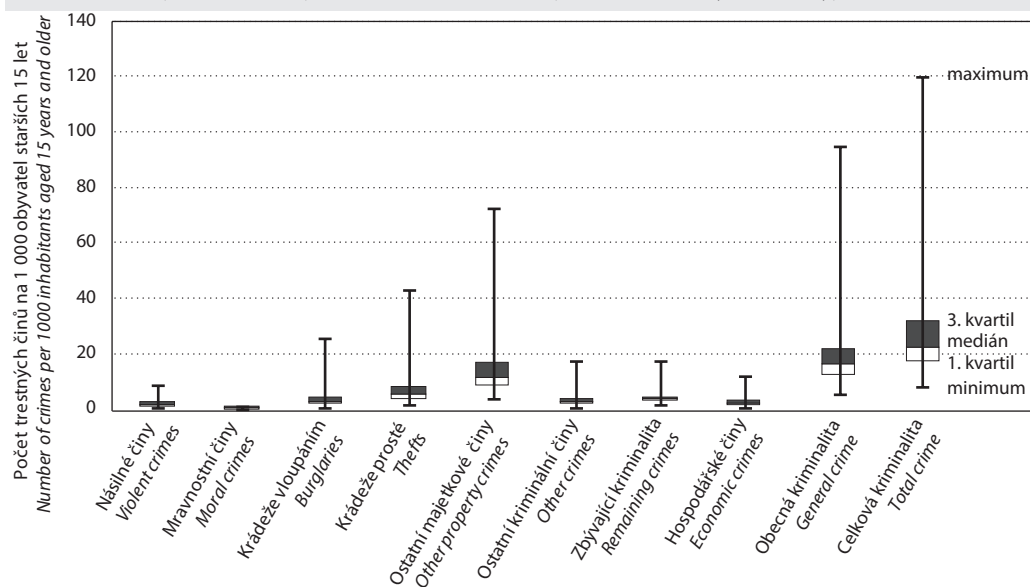
CELKOVÁ KRIMINALITA V ČESKU

V Česku se mezi lety 2013 až 2015 událo průměrně 280 300 nahlášených trestných činů ročně, což představuje přibližně 32 trestných činů na 1 000 obyvatel (ve věku 15 a více let). Rozložení celkové kriminality v Česku je však značně nerovnoměrné (graf 2). Z hlediska jednotlivých druhů kriminality mají největší rozpětí majetkové činy, asymetrie rozložení je pak nejvyšší u vloupání, krádeží a hospodářské kriminality. Obdobně vychází i srovnání variačních koeficientů jednotlivých druhů kriminality. Nejvyšších hodnot dosahují mravnostní (69,4 %), krádeže vloupáním (67,0 %) a krádeže prostě (66,7 %). Naopak nejnižší variační koeficient je u zbývajících (36,5 %) a celkové kriminality (45,3 %). Na úrovni v textu využívaných OP má v rámci Česka nadprůměrnou míru celkové kriminality území s 38,4 % obyvatel, ale pouze 12,7 % rozlohy státu.

Základní gradient rozložení ukazatele představuje klesající míra celkové kriminality z nadprůměrných hodnot severozápadu Čech po podprůměrné hodnoty

Graf 2: Charakteristiky polohy v souboru OP Česka v letech 2013–2015 podle jednotlivých druhů trestné činnosti

Descriptive statistics of police districts in the Czech Republic 2013–2015 by individual types of crime

Zdroj: Policejní prezidium ČR (2013–2015).
Source: Police Presidium of the CR (2013–2015).

jihovýchodní Moravy (viz obrázek 1). Tento poměrně postupný přechod je narušen několika specifickými oblastmi, které vytváří území se zvýšenou, nebo v menším počtu případů sníženou kriminalitou. Vysoce nadprůměrná míra celkové kriminality je především v velkých krajských metropolích koncentrujících mnoho městských funkcí. S nimi je spojena relativní anonymita a dynamický rytmus a proměny počtu přítomného obyvatelstva během dne. To má za následek vysoký počet kontaktů mezi lidmi navzájem, ale i mezi lidmi a prostředím, tudíž i hmotným a nehmotným majetkem soukromého a veřejného vlastnictví. Tato interakce znamená i předpoklad pro kriminalitu (Messner et al., 1999).

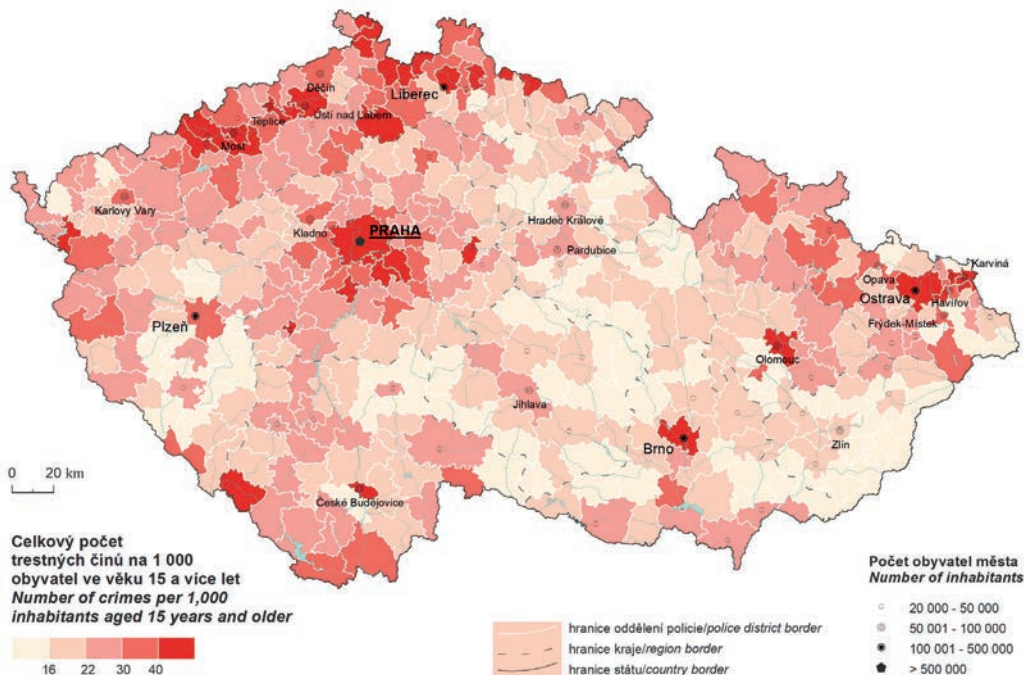
Mezi území s nejvyšší mírou celkové kriminality patří severozápadní a severní Čechy a severní Morava. Jedná se o dlouhodobě problematická území s dědičtím strukturálně postižených regionů. Zatímco v případě severozápadního okraje republiky se jedná o téměř souvislý pás se zvýšenou kriminalitou, u Ost-

ravska se koncentruje v konurbaci, avšak venkovštější oblasti, jako např. východní a jihozápadní okolí Frýdku-Místku, mají z celorepublikového pohledu celkovou kriminalitu podprůměrnou.

Druhou skupinu OP s nejvyšší celkovou kriminalitou představují OP s největšími krajskými městy. Patří mezi ně Praha a Brno, které v analýze vystupují ve svém administrativním vymezení jako samostatné jednotky OP, a další OP zahrnující Olomouc a České Budějovice. Naproti tomu jiná velká krajská města (Plzeň, Hradec Králové, Pardubice nebo Karlovy Vary) dosahují podle kartogramu na obrázku 1 nižší úrovně celkové kriminality, a to až o polovinu. Příčinou je ale často vymezení jednotek OP, které kromě velkého města zahrnují i obce v zázemí. Podíly obyvatelstva, které jsou ve zmíněných obcích v zázemí, se pak pohybují v rozsahu 8 až 33 %. V případě Hradce Králové, Plzně a Karlových Varů se při odečtení těchto osob dostáváme na hodnoty celkové kriminality srovnatelné s největšími městy. Na druhou stranu nelze předpo-

Obr 1: Celková kriminalita v Česku v odděleních policie, 2013–2015

Total crime in the Czech Republic by police districts, 2013–2015

Zdroj: Policejní prezidium ČR (2013–2015), SLDB (2011).

Source: Police Presidium of the CR (2013–2015), The Population and Housing Census (2011).

kládat nulovou kriminalitu v obcích v zázemí. Z toho vyplývá, že v těchto městech je kriminalita nižší, ale ne tak výrazně, jako je to zobrazeno u celých OP na obrázku 1. Obecně ale platí, že městské regiony s větším městem vykazují vyšší celkovou kriminalitu než jejich okolí. Zhodnocení si zaslouhuje i zázemí výše zmíněných krajských měst.

V případě pražského metropolitního regionu je zajímavé, že nejvyšší hodnoty míry celkové kriminality se vyskytují v oblastech jižně a jihovýchodně od metropole. Jedná se o lokality, ve kterých se suburbaní výstavba realizovala nejen již v meziválečném období (Nemeškal – Špačková – Riška, 2013), ale i nejdříve po roce 1990, tedy po politické, ekonomické a sociální transformaci, kterou popisuje např. Sýkora (2003). Následný vývoj, který byl pro tyto oblasti populačně příznivý, přivedl do těchto obcí mnohdy až několikanásobně více obyvatel, a to převážně z Prahy (Ouředníček, 2003; 2007). Na základě tohoto vývoje tak můžeme identifikovat předpoklady pro zvýšenou kriminalitu v těchto oblastech. Prvním je vysoká koncentrace obyvatel, která se i v ostatních OP s vysokou hustotou zalidnění ukazuje jako klíčová. Druhým faktorem pak může být i socioekonomická struktura populace, jelikož bydlení v suburbii je dostupné a atraktivní především pro lidi s vyššími příjmy (Ouředníček, 2003), a tato místa tak snáze mohou v kombinaci s vyliďněností během dne, způsobenou každodenní vysokou vyjíždkou z obce, představovat terč kriminality zaměřené na movitý majetek (Shu – Hunag, 2003). To potvrzuje i vysoký počet majetkových trestných činů v těchto „suburbánních“ OP. Na zatíženost suburbaní zóny Prahy majetkovou kriminalitou upozorňují v analýzách kriminality a pocitu bezpečí i Temelová – Novák – Jíchová (2016). Dalším jevem, který může přispívat ke zvýšené úrovni majetkové kriminality, je i vysoké zastoupení objektů sloužících ke druhému bydlení v tradičních oblastech Posázaví a Poberouní, které jsou také díky cyklu jejich využívání náchylné ke vloupání.

Naopak oblasti v raném stadiu suburbanizace, tedy lokality s menší intenzitou tohoto procesu, severovýchodně a západně od Prahy mají sice celkovou míru kriminality taktéž nadprůměrnou, ovšem oproti jižnímu a jihovýchodnímu zázemí až o třetinu nižší. Je to dáno především mnohem nižším výskytem majetkových a ostatních trestných činů. Tato skutečnost poukazuje na plošný rozsah metropolitního regionu

a provázanost vztahů a jevů působících na jeho obyvatele, a to jak v Praze, tak i v oblastech silně spjatých s metropolí skrze dojíždku za prací a službami, ale i podobným životním stylem, denními rytmy apod. (Doležalová – Ouředníček, 2006).

V případě metropolitního areálu Brna je celková kriminalita v zázemí též vyšší. Ačkoli je druhým největším městem v Česku, intenzita suburbaní výstavby je násobně nižší (Špačková et al., 2016) a taktéž celková kriminalita je v brněnské aglomeraci vyšší jen mírně. Zvýšená celková kriminalita na Ostravsku se neprojevuje pouze v suburbii, která se nacházejí především jihozápadně, západně a severně od Ostravy, ale též v dalších městech konurbace. U ostatních metropolitních regionů tento trend nelze jednoznačně prokázat, jelikož územní detail dat o počtu registrovaných trestných činů nedostačuje k jemnějšímu vymezení malých suburbaních lokalit zbývajících krajských měst.

Vyšší celková kriminalita se netýká pouze OP s největšími městy. Všechna OP, ve kterých leží města s více než 20 000 obyvateli, mají vůči svému okolí zvýšenou celkovou kriminalitu. Na této řádovostní úrovni se již ale mnohem více než městskost prostředí projevuje geografická poloha v rámci Česka.

Rozdílná výše celkové kriminality je patrná i v pohraničí. V případě severozápadních Čech jsou tamní OP často okrajem strukturálně postižených oblastí, a proto, jak již bylo zmíněno výše, je i zde kriminalita vysoká. Podobně problematické jsou i uměle dosídlované oblasti někdejších Sudet, jako např. severní okraje ČR se Šluknovským a Frýdlantským výběžkem. Tento aspekt historického vývoje osídlení reflektují i kontrasty v míře kriminality mezi např. stabilním Domažlickem a sousedním dosídlovaným Tachovskem. Naopak slovenské pohraničí je z hlediska výše celkové kriminality téměř bezproblémové a většinou nepřesahuje 15 trestných činů na 1 000 obyvatel za rok.

Jevem, který spojuje další území se zvýšenou trestnou činností, je i turismus. Intenzivně rekreačně využívané lokality nacházející se v Krkonoších, na Šumavě nebo v Beskydech se sezonně vysokým počtem přítomných obyvatel vykazují stejně vysoké hodnoty míry celkové kriminality jako velká města. Kromě samotného zvýšení počtu přítomných obyvatel hraje svou roli i relativně vyšší mohovitost turistů v těchto lokalitách. Obdobný efekt přispívá k vyšší kriminalitě i ve velkých městech. Nutno podotknout, že ani

oběti, ani pachatelé nemusí pocházet z míst, kde ke kriminalitě došlo.

Nejnižších hodnot míry celkové kriminality pak dosahují OP ležící převážně ve vnitrozemí Česka. Většinou se nacházejí na Českomoravské vrchovině, Táborsku, Klatovsku, a pak dále v určitých částech jižní a střední Moravy a na Zlínsku.

Korelační analýza celkové kriminality a ukazatelů vázaných na obyvatelstvo a území

Z analýzy korelačních koeficientů (k) porovnávající výši celkové kriminality a jednotlivé charakteristiky obyvatelstva nebo území (seznam ukazatelů viz příloha 1) vyplývá, že přímou závislost lze sledovat u proměnných vztahujících se k rodinnému stavu, národnosti, náboženství, místu narození a stěhování nebo bytovému fondu. Zvýšená celková kriminalita se projevuje v oblastech s vyšším podílem rozvedených ($k = 0,49$) nebo svobodných ($k = 0,39$), vyšším podílem nepůvodního obyvatelstva (tj. nenarozených v obci, $k = 0,40$) nebo vyšším podílem nevěřících ($k = 0,40$). V případě vyššího podílu lidí žijících v manželství ($k = -0,49$), deklarované české národnosti ($k = -0,47$) a státní příslušnosti ($k = -0,36$) nebo nízké aktivity ve stěhování ($k = -0,54$) je situace opačná. Většina těchto závislostí je poměrně triviální, avšak korelační koeficienty překvapivě neukázaly stejnou závislost u míry nezaměstnanosti, úrovně vzdělání nebo lokalizaci na periferii či v jádře. Např. u nezaměstnanosti, která obecně patří mezi témata často akcentovaná při analytických studiích či návrzích opatření na snížení kriminality (Žalud, 2016), dosahoval korelační koeficient hodnoty 0,17, což neprokazuje její obecnou závislost na míře celkové kriminality.

TYOLOGIE PODLE STRUKTURY KRIMINALITY

Doposud analýza pracovala převážně s geografickou polohou, sídelními nebo obecnými procesy působícími v současném Česku. Korelační koeficienty v určitých případech oproti očekávání neukázaly závislost výše zmíněných charakteristik obyvatelstva na celkové míře kriminality. Z tohoto důvodu bylo nutné rozčlenit celkovou kriminalitu podle druhů a zkoumat jejich faktory samostatně. Jelikož se jednotlivé typy kriminality v území vyskytují paralelně s různou intenzitou, byla použita Wardova shlukovací metoda, která agreguje

území se shodnou strukturou a mírou kriminality (proměnné vstupující do analýzy znázorňuje graf 1).

Pomocí Wardovy metody hierarchického shlukování bylo identifikováno osm typů OP s odlišnou strukturou kriminality. Jak dokumentuje graf 3, zatímco některé typy (4, 8) vykazují nadprůměrnou úroveň téměř všech zkoumaných druhů kriminality, jiné spíše průměrnou úroveň, jejíž sourodost je v některých případech narušena vyšší úrovní určitého druhu kriminality (1, 5, 7). Zbylé typy (2, 3, 6) pak reprezentují oblasti s převážně podprůměrnou mírou kriminality. Nerovnoměrnost v rozložení úrovně kriminality v Česku dokládá i skutečnost, že typy s nadprůměrnou úrovní kriminality tvoří pouze 15,5 % ze všech OP. Převažují naopak typy s její podprůměrnou (42,6 %) a průměrnou hladinou (41,9 %). Jednotlivé typy mají rovněž odlišné prostorové rozmístění (viz obrázek 2) a specifickou skladbu obyvatelstva či charakteristiky na něj vázané. Tyto diferenciacie jsou představeny v následujícím textu. Prostorové rozmístění jednotlivých typů je zároveň konfrontováno s dalšími existujícími vymezeními a typologiemi Česka.

Typy s nadprůměrnou úrovní kriminality

Typ 4 lze označit za typ s nejvyšší úrovní kriminality celkové i jejich jednotlivých druhů. Rovněž pro typ 8 je kromě mravnostních deliktů charakteristická nadprůměrná úroveň kriminality. Pokud se detailněji podíváme na tyto dva typy, nalezneme některé společné rysy. Často se jedná o populačně silnější oblasti, buď OP obsahující větší města s jejich zázemím (typ 4), nebo samotné zázemí větších měst (typ 8), např. jižní suburbánní zázemí Prahy či Ostravsko. Dále v obou typech nalezneme rekreačně atraktivní lokality, a to v turisticky exponovaných oblastech Krkonoš, Šumavy či Beskyd. Tyto závěry dokumentuje i porovnání s existujícími typologiemi členícími Česko podle přítomnosti suburbanizace, periferních a metropolitních oblastí a charakteru venkovského osídlení. Část OP spadajících pod typ 8 se nachází v oblastech bývalých Sudet a dále zde nalezneme OP spadající do metropolitních území, suburbánních území či perifernější části Moravy. Typ 4 zahrnuje jádrové oblasti suburbanizace, města vyřazená z typologie venkova či strukturálně postižený venkov.

Pro oba typy je charakteristická vyšší fluktuace obyvatelstva, u typu 8 spojená s delší dojíždkou za

prací, která je navázána na suburbánní a perifernější lokality a vyvolává dojíždku do center. I přes prostоровou a funkční blízkost oblastí zařazených do těchto dvou typů nalezneme v řadě dalších socioekonomických, sociokulturních a demografických charakteristik odlišnosti. Zatímco pro *typ 4* je charakterističtější vzhledem k průměru Česka vyšší podíl rozvedených a svobodných, vyšší vzdělanost a nízká nezaměstnanost, což zpětně odkazuje na do tohoto typu spadající OP s většími městy, *typ 8* vystihuje spíše horší vzdělanost, vyšší nezaměstnanost a zhoršená kvalita bytového fondu. Je ale nutné dodat, že rozptyl těchto veličin je u zmíněného *typu 8* poměrně velký a poukazuje na rozdílnost mezi okolím metropole a okolím spíše problematických měst severozápadu Čech.

Typy s průměrnou úrovní kriminality

Typy 1, 5 a 7 jsou si do značné míry podobné, charakteristické jsou pro ně převážně průměrné intenzity kriminality (graf 3). Některé druhy kriminality ale výrazněji přesahují průměr, u *typu 5* se jedná o mravnostní a hospodářskou kriminalitu, u *typu 7* o násilnou, mravnostní a ostatní kriminalitu. Naopak *typ 1* má nižší než průměrnou úroveň mravnostní kriminality, ta se tak ukazuje jako poměrně klíčová v rozlišení různých typů.

Do těchto tří typů spadá celkem 41,9 % všech OP, vůbec nejpočetněji zastoupeným je *typ 1* (100 OP), který se nachází po celém Česku, méně v oblasti Vysočiny či střední Moravy. U *typů 5 a 7* mají významné zastoupení OP ležící v oblasti bývalých Sudet, jak na Krušnohořsku, tak v oblasti Jeseníků či v jižních Čechách. *Typ 5*, kam obecně spadají často OP s vyšším podílem větších obcí či přímo s regionálními centry, nalezneme i na Broumovsku či Vysočině, kde se nachází zejména v blízkosti *typů 3 a 6* reprezentujících stabilnější území či vnitřní periferie.

Rovněž v řadě socioekonomických a demografických charakteristik vycházejí tyto typy spíše průměrně, spojuje je zejména nižší vzdělanost a vyšší podíl rozvedených osob. Odlišněji působí zejména *typ 7* s vyšším podílem nezaměstnaných, nižší migrační stabilitou, nižší religiozitou či nižší volební účastí, ale vyšší preferencí politicky vyhraněných stran. Z hlediska kvality bytového fondu vykazuje *typ 5* dobrou kvalitu (souvlast s přítomností regionálních center, jader suburbanizace či rozvojevým venkovem),

naopak *typ 1* vykazuje horší stav bytového fondu a *typ 7* více neobydlených bytů (vazba na vyšší zastoupení oblastí perifernějších, ale i rekreačních – ne trvale obydlených).

Typy s podprůměrnou úrovní kriminality

Typy 2, 3 a 6 mají v porovnání s ostatními podprůměrnou úroveň kriminality (graf 3), výjimkou je *typ 3* s průměrnou úrovní mravnostní kriminality, která tak má znovu rozlišující roli. OP, která spadají do těchto typů, leží často ve vnitrozemí, a to včetně oblastí označovaných jako vnitřní periferie (Musil – Müller, 2008, Bernard – Šimon, 2017). V některých případech sem zasahují i suburbánní lokality – suburbia menších měst, v případě *typu 2* i rekreační oblasti (což je spojeno s vyšší úrovní vloupání). Pro řadu OP je charakteristický vyšší podíl menších obcí.

Z hlediska socioekonomických, sociokulturních a demografických charakteristik obyvatelstva jsou si typy poměrně podobné, charakterizuje je nižší podíl rozvedených a svobodných osob, a naopak vyšší podíl sezdaných osob, vyšší stabilita i volební účast, vyšší podíl věřících. Pro *typy 3 a 6* je dále charakteristický vyšší podíl rodáků, nižší vyjíždka, nízká národnostní heterogenita a z hlediska bytového fondu pak vyšší kvalita bydlení, menší podíl neobydlených bytů i bytů se sníženou kvalitou.

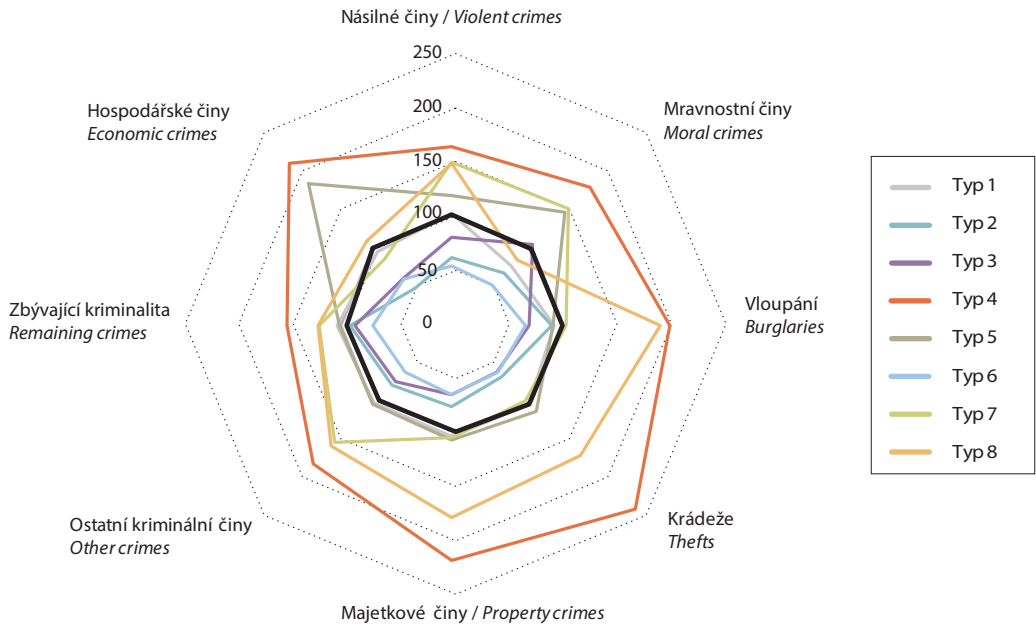
ZÁVĚR

Kriminalita představuje široce zkoumané téma, které je posuzováno různými disciplínami, a to ať už z hlediska pachatelů, obětí, způsobu trestné činnosti nebo prostředí. Tento článek nahlíží na kriminalitu z hlediska jejího rozložení v Česku, nachází tedy souvislosti v prostorových vzorcích zjištěné kriminality.

V případě intenzity páčání trestné činnosti se na vysoce nerovnoměrném rozložení míry kriminality v Česku prokázal pokračující značný význam „dědictví“ strukturálně postižených regionů. Vyšší kriminalita je také charakteristická pro větší (krajská a okresní) města. Nejnižších hodnot naopak dosahují venkovské oblasti převážně se vyskytující v centrální a jihovýchodní části republiky. V případě socioekonomické, sociokulturní a demografické struktury obyvatelstva a charakteristiky území se ukázala významná souvislost s rodinným stavem, náboženskou vírou, národnostní kompozicí, podíly rodáků a krátkodobou

Graf 3: Struktura kriminality jednotlivých typů oddělení policie, 2013–2015

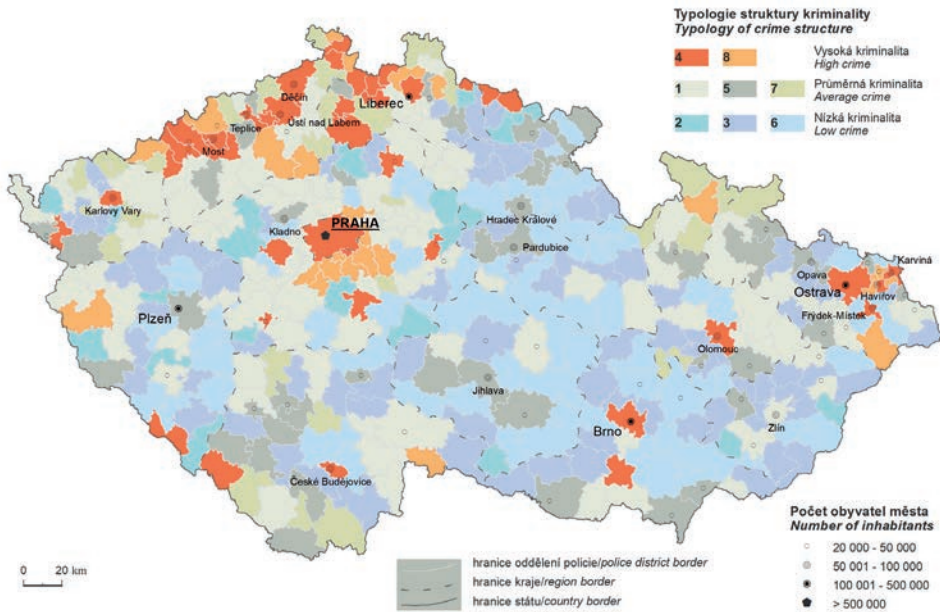
Crime structure by individual types of police district, 2013–2015

Pozn.: Hodnota 100 představuje průměrnou hodnotu v Česku.
 Note: The value 100 represents the average value in the Czech Republic.
 Zdroj: Vlastní zpracování.
 Source: Authors' analysis.

Obr 2: Typologie struktury kriminality podle oddělení policie za využití Wardovy metody, 2013–2015

A typology of the crime structure by police district using Ward's method, 2013–2015

Zdroj: Vlastní zpracování.
 Source: Authors' analysis.

migrací. Naopak faktory jako míra nezaměstnanosti, vzdělanost, zaměstnanost v sekundéru nebo příslušnost území mezi periferie či suburbia nepřinesly v hledání všeobecné souvislosti s úrovní kriminality jednoznačnou odpověď.

Bližší vysvětlení rozdílné působnosti zmíněných proměnných nabídlo rozložení obvodů policie do typologie vytvořené pomocí Wardovy metody hierarchického shlukování. Bylo identifikováno osm skupin OP, které se od sebe liší nejen intenzitou, ale i strukturou trestné činnosti. Typologie poměrně přehledně ukázala spojitost struktury kriminality v místě zdroje a cíle intenzivní suburbanizace. Nejzřetelněji se tato podobnost ukázala u trestných činů spadajících do kategorie vloupání. V případě Pražské metropolitní oblasti byla největší míra kriminality sledována v obcích jižně a jihovýchodně od Prahy, tedy v místech, kde proces novodobé suburbanizace Prahy začal. V souvislosti s aktuálním přesunem těžiště pražské suburbanizace na východní a severní zázemí Prahy je možné předpokládat, že intenzivní rozvoj bytového fondu a zvýšené stěhování způsobí podobný nárůst kriminality i v těchto lokalitách.

Obdobně typologie ukázala i na spojitost majetkové kriminality s krátkodobou mobilitou, v tomto případě skrze exponované oblasti cestovního ruchu

v horských oblastech republiky. Periferní oblasti pak typologie rozdělila na převážně problematické pohraničí a vnitrostátní periferie s kriminalitou pod průměrem Česka. Byly nalezeny určité faktory, které mohou mít vliv na nízkou kriminalitu, na něž je možné souhrnně nahlížet ve dvou rovinách. První představuje určitou kulturní stabilitu v území a projevuje se vyšším podílem věřících v církvích, vyšším podílem osob s českou národností, vyšším podílem sezdaných osob, ale i vyšší volební účastí. Většinou se jedná také o menší obce, které mají větší předpoklady pro soudržnost a sociální kohezi. Druhá rovina faktorů souvisí s migrační stabilitou, tj. s vyšším podílem lidí narozených v obci současného bydliště, nižším podílem přistěhovalých v posledním roce nebo etnický homogennějším obyvatelstvem.

Výzkum lze považovat za výchozí pro navazující studium, které je možné např. směřovat na hlubší analýzu příčin rozložení a intenzity mravnostní a hospodářské kriminality, jenž podle typologie představují diferencující faktor u oblastí se střední a nižší úrovní kriminality. Další zajímavé výsledky může přinést i bližší zkoumání trestné činnosti v suburbii, mj. v souvislosti s širší otázkou jejich poměšťování, a to z hlediska dynamiky vývoje, struktury kriminality i přesné lokalizace trestných činů.

Literatura a zdroje dat

- Bartoňová, D. 1996. Regionální diferenciacie sociálně-demografických znaků obyvatelstva. In: Hampl, M. aj. *Geografická organizace společnosti a transformační procesy v České republice*. Praha: Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze, s. 127–154.
- Bernard, J. – Šimon, M. 2017. Vnitřní periferie v Česku: Multidimenzionalita sociálního vyloučení ve venkovských oblastech. *Sociologický časopis / Czech Sociological Review*, 53(1), s. 3–28.
- Blau, J. R. – Blau, P. M. 1982. The Cost of Inequality: Metropolitan Structure and Violent Crime. *American Sociological Review*, 47(1), s. 114–129.
- Ceccato, V. – Uittenbogaard, A. C. 2013. Environmental and wildlife crime in Sweden. *International Journal of Rural Criminology*, 2(1), s. 23–50.
- CE-Traffic. 2015. Data mobilních operátorů. Společnost CE-Traffic, s. r. o.
- Doležalová, G. – Ouředníček, M. 2006. Životní styl obyvatelstva v suburbánní zóně Prahy. In: Ouředníček, M. ed.: *Sociální geografie Pražského městského regionu*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, s. 143–159.
- Ellis, L. – Beaver, K. – Wright, J. 2009. *Handbook of Crime Correlates*. San Diego: Academic Press, 264 s.

- Hagan, F. E. 2011. *Introduction to Criminology: Theories, Methods, and Criminal Behavior*. Los Angeles: SAGE Publications, 576 s.
- Harries, K. 1999. *Mapping Crime: Principle and Practice*. (cit. 20. 11. 2017). Crime Mapping Research Center, National Institute of Justice. Dostupné z: <<https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/178919.pdf>>.
- Ivan, I. – Horák, J. 2012. Analýza kriminality v Ostravě. In Růžička, J. ed.: *Symposium GIS Ostrava 2012: Současné výzvy geoinformatiky*. Ostrava: VŠB-TU, s. 1–7.
- Jíchová, J. 2014. Výzkum zločinu v Česku z pohledu geografie. *Historická geografie*, 40(1), s. 73–93.
- Jíchová, J. 2017a. Kriminalita. In: Ouředníček, M. – Jíchová, J. – Pospíšilová, L. (eds.): *Historický atlas obyvatelstva českých zemí*. Praha: Karolinum, s. 101–107.
- Jíchová, J. 2017b. Kriminalita v Praze: měřítková diferenciaci a možnosti měření. In: Ouředníček, M. – Jíchová, J. (eds.): *Sociální prostředí Prahy: město na prahu 21. století*. Praha: Academia, s. 63–91.
- Jíchová, J. – Nemeškal, J. 2012a. *Kriminalita v Česku*. Specializovaná mapa. Atlasobyvatelstva.cz. Praha: Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze.
- Jíchová, J. – Nemeškal, J. 2012b. *Struktura kriminality v Česku*. Specializovaná mapa. Atlasobyvatelstva.cz. Praha: Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze.
- Kamenický, J. 2007. *Vývoj kriminality v územích ČR po roce 2000*. Praha: Český statistický úřad.
- Kolbábek, F. 2007. *Vývoj kriminality na území České republiky*. Diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Přírodovědecká fakulta, katedra geografie, 151 s.
- *Mapakriminality.cz*. Webový portál o kriminalitě. Mapakriminality.cz (cit. 10. 10. 2017).
- Mareš, P. – Rabušic, L. – Soukup, P. 2015. *Analýza sociálněvědních dat (nejen) v SPSS*. Brno: Masarykova univerzita, 508 s.
- Marešová, A. 2011. *Resortní statistiky – základní zdroj informací o kriminalitě v České republice*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 148 s.
- Messner, S. F. et al. 1999. The Spatial Patterning of County Homicide Rates: An Application of Exploratory Spatial Data Analysis. *Journal of Quantitative Criminology*, 15(4), s. 423–450.
- Musil, J. – Müller, J. 2008. Vnitřní periferie v České republice jako mechanismus sociální exkluze. *Sociologický časopis / Czech Sociological Review*, 44(2), s. 321–348.
- Nemeškal, J. – Špačková, P. – Řiška, M. 2013. *Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel 1921–2011*. Specializovaná mapa. Atlasobyvatelstva.cz. Praha: Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze.
- Ouředníček, M. 2003. Suburbanizace Prahy. *Sociologický časopis / Czech Sociological Review*, 39(2), s. 235–253.
- Ouředníček, M. 2007. Differential Suburban Development in the Prague Urban Region. *Geografiska Annaler: Human Geography*, 89B(2), s. 111–125.
- Perlin, R. – Kučerová, S. – Kučera, Z. 2010. Typologie venkovského prostoru Česka. *Geografie*, 115(2), s. 161–187.
- Policejní prezidium ČR. 2013–2015. *Evidenčně-statistický systém kriminality 2013–2015*. Praha: Policejní prezidium ČR.
- Sčítání lidu, domů a bytů 2011. Databáze výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2011. Interní databáze. Praha: Český statistický úřad.
- Shu, S. C. F. – Huang, J. N. H. 2003. *Spatial configuration and vulnerability of residential burglary: A case study of a city in Taiwan*. In Proceedings 4th International Space Syntax Symposium, London, Příspěvek 46.
- Šýkora, L. 2003. Suburbanizace a její společenské důsledky. *Sociologický časopis / Czech Sociological Review*, 39(2), s. 55–71.
- Špačková, P. – Ouředníček, M. – Novák, J. 2016. *Zóny rezidenční suburbanizace 2013*. Specializovaná mapa. Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy.
- Temelová, J. – Novák, J. – Jíchová, J. 2016. Safe Life in the suburbs? Crime and perceptions of safety in new residential developments in Prague's hinterland, Czech Republic. *European Urban and Regional Studies*, 23(4), s. 677–696.
- Večerka, K. – Holas, J. – Tomášek, J. – Přesličková, H. – Blatníková, Š. 2007. *Občané o kriminalitě a prevenci*. Závěrečná zpráva z výzkumu veřejného mínění. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 128 s.
- *Volby.cz*. Webový portál o výsledcích voleb, Český statistický úřad. Volby.cz (cit. 10. 8. 2017).
- Wells, L. E. – Weisheit, R. A. 2004. Patterns of rural and urban crime: a county-level comparison. *Criminal Justice Review*, 29(1), s. 1–22.
- Žalud, M. 2016. *Plán prevence kriminality města Trmice pro období let 2016–2017*. Výzkumná zpráva, 30 s. (cit. 20. 10. 2017). Dostupné z: <http://m.mestotrmice.cz/assets/File.ashx?id_org=17497&id_dokumenty=31910>.

Poděkování

Tento článek byl podpořen Grantovou agenturou České republiky, v rámci projektu GA16-02242S, Prostorové vzorce kriminality a percepce bezpečí v Česku. Rádi bychom poděkovali recenzentům první verze článku, jejichž poznámky a rady přispěly k jeho vylepšení.

JIŘÍ NEMEŠKAL

je vědeckým pracovníkem a postgraduálním studentem na katedře sociální geografie a regionálního rozvoje PŘF UK. Ve svém výzkumu se věnuje tématům spojeným s komerční suburbanizací, mobilitou, využitím polohových dat mobilních operátorů a tvorbě specializovaných map v různých oblastech sociální geografie.

JANA JÍCHOVÁ

je vědeckou pracovnící na katedře sociální geografie a regionálního rozvoje PŘF UK. Dlouhodobě se věnuje výzkumu i výuce sociální geografie a urbánních studií, specificky se zaměřuje na téma kriminality a pocitu bezpečí. Je autorkou či spoluautorkou řady odborných článků a kapitol. Zároveň je spolueditorkou *Historického atlasu obyvatelstva českých zemí* (Karolinum, 2017) a knihy *Sociální prostředí Prahy: město na prahu 21. století* (Academia, 2017).

SUMMARY

There is a long tradition of searching for dependencies and connections in relation to crime in the European space. However, Czech criminology works with these topics less frequently. The aim of our research is to describe and analyse a spatial pattern of crime recorded in the Czech Republic. Data on crimes committed in 2013 and 2015 were compared with socio-economic characteristics from the population census, various typologies, and other sources.

There are two main factors connected to a high crime rate in the CR: the first is an urban environment, specifically the environment of a large town or city, and the second is the economic transformation in Northwest Bohemia. By contrast, the lowest crime rate is in the central and south-eastern parts of the Czech Republic. Significant factors with a relationship to crime are marital status, religion, ethnic structure, and migration. In contrast, level of education, location in the (geographical) core or periphery, or the unemployment rate do not show any direct relationship. Therefore, Ward's method of clustering was

used to group police districts by crime structure into a typology of police districts.

The typology distinctly shows similarities in the volume and structure of the origins and destinations of the suburbanisation process. The highest burglary rates are in places with the oldest and most intensive suburban growth on the southern edge of Prague. Another finding is that a connection exists between property crime and short-term mobility in areas with high tourism. Peripheral areas were divided up into two types – a border area (with a higher rate of crime) and an inner area with a lower than average crime rate. There are two main ways, among others, to explain low crime rates. The first is cultural stability, which is characterised as a large share of religious people affiliated to any church, people with Czech nationality, married people, and higher voter turnout. The second is migration stability, which refers to situations where a larger share of people were born in the place where they currently reside, where there has been a lower share of in-migrants in the last year, or where there is an ethnically homogeneous population.

Příloha / Annex

Příloha 1: Seznam socioekonomických, sociokulturních a demografických proměnných využitých v analýze

List of socio-economic, sociocultural and demographic indicators used in analysis

Ukazatel / Indicator	Rok / Year	Zdroj dat / Source	Podíl z / Share of
Podíl svobodných / <i>The share of singles</i>	2011	SLDB / <i>Census (2011)</i>	Počet obyvatel 18+ <i>Number of inhabitants 18+</i>
Podíl sezdaných / <i>The share of married people</i>	2011	SLDB / <i>Census (2011)</i>	Počet obyvatel 18+ <i>Number of inhabitants 18+</i>
Podíl rozvedených / <i>The share of divorced people</i>	2011	SLDB / <i>Census (2011)</i>	Počet obyvatel 18+ <i>Number of inhabitants 18+</i>
Podíl ovdovělých / <i>The share of widowed people</i>	2011	SLDB / <i>Census (2011)</i>	Počet obyvatel 18+ <i>Number of inhabitants 18+</i>
Podíl se ZŠ vzděláním / <i>The share of people with elementary education</i>	2011	SLDB / <i>Census (2011)</i>	Počet obyvatel 18+ <i>Number of inhabitants 18+</i>
Podíl se SŠ vzděláním bez maturity / <i>The share of people with lower secondary education</i>	2011	SLDB / <i>Census (2011)</i>	Počet obyvatel 18+ <i>Number of inhabitants 18+</i>
Podíl se SŠ vzděláním s maturitou / <i>The share of people with upper secondary education</i>	2011	SLDB / <i>Census (2011)</i>	Počet obyvatel 18+ <i>Number of inhabitants 18+</i>
Podíl s VŠ vzděláním / <i>The share of people with university education</i>	2011	SLDB / <i>Census (2011)</i>	Počet obyvatel 18+ <i>Number of inhabitants 18+</i>
Průměrný počet let školní docházky / <i>Average years of schooling</i>	2011	SLDB / <i>Census (2011)</i>	x
Podíl nezaměstnaných / <i>The share of unemployed</i>	2011	SLDB / <i>Census (2011)</i>	Počet obyvatel 18+ <i>Number of inhabitants 18+</i>
Podíl obyvatel bydlících před rokem ve stejné obci <i>The share of people who are living in the same municipality they were a year ago</i>	2011	SLDB / <i>Census (2011)</i>	Počet obyvatel <i>Number of inhabitants</i>
Podíl obyvatel narozených v obci obvyklého bydliště <i>The share of people born in the municipality that is their current usual residence</i>	2011	SLDB / <i>Census (2011)</i>	Počet obyvatel <i>Number of inhabitants</i>
Podíl obyvatel se státní příslušností České republiky <i>The share of people of Czech nationality</i>	2011	SLDB / <i>Census (2011)</i>	Počet obyvatel <i>Number of inhabitants</i>
Podíl obyvatel s českou národností / <i>The share of people of Czech ethnicity</i>	2011	SLDB / <i>Census (2011)</i>	Počet obyvatel <i>Number of inhabitants</i>
Podíl obyvatel s nevedenou národností <i>The share of population of unknown nationality</i>	2011	SLDB / <i>Census (2011)</i>	Počet obyvatel <i>Number of inhabitants</i>
Podíl věřících obyvatel hlásících se k církvi <i>The share of believers affiliated with a particular religion</i>	2011	SLDB / <i>Census (2011)</i>	Počet obyvatel <i>Number of inhabitants</i>
Podíl věřících obyvatel nehlásících se k církvi <i>The share of believers without a particular religion</i>	2011	SLDB / <i>Census (2011)</i>	Počet obyvatel <i>Number of inhabitants</i>
Podíl nevěřících obyvatel / <i>The share of non-believers</i>	2011	SLDB / <i>Census (2011)</i>	Počet obyvatel <i>Number of inhabitants</i>
Podíl obyvatel bez udání náboženské víry <i>The share of people not indicating any religion</i>	2011	SLDB / <i>Census (2011)</i>	Počet obyvatel <i>Number of inhabitants</i>
Podíl obyvatel s vietnamskou národností <i>The share of people of Vietnamese nationality</i>	2011	SLDB / <i>Census (2011)</i>	Počet obyvatel <i>Number of inhabitants</i>
Podíl obyvatel s ukrajinskou národností <i>The share of people of Ukrainian ethnicity</i>	2011	SLDB / <i>Census (2011)</i>	Počet obyvatel <i>Number of inhabitants</i>
Podíl obyvatel s ruskou národností <i>The share of people of Russian ethnicity</i>	2011	SLDB / <i>Census (2011)</i>	Počet obyvatel <i>Number of inhabitants</i>

pokračování:

Ukazatel / Indicator	Rok / Year	Zdroj dat / Source	Podíl z / Share of
Podíl obyvatel s romskou národností <i>The share of people of Roma ethnicity</i>	2011	SLDB / Census (2011)	Počet obyvatel <i>Number of inhabitants</i>
Podíl obyvatel s dlouhodobým pobytem <i>The share of people with long-term residence in a place</i>	2011	SLDB / Census (2011)	Počet obyvatel <i>Number of inhabitants</i>
Podíl obyvatel ve věku vyšším než 65 let <i>The share of inhabitants aged 65 years and older</i>	2011	SLDB / Census (2011)	Počet obyvatel <i>Number of inhabitants</i>
Podíl obyvatel ve věku 15–64 let <i>The share of inhabitants aged 15–64 years</i>	2011	SLDB / Census (2011)	Počet obyvatel <i>Number of inhabitants</i>
Volební výsledek DSSS / <i>The election results of the DSSS (in the elections to the Chamber of Deputies)</i>	2013	Volby.cz	Počet odevzdaných hlasů <i>Number of valid votes</i>
Volební výsledek KSČM / <i>The election results of KSČM (in the elections to the Chamber of Deputies)</i>	2013	Volby.cz	Počet odevzdaných hlasů <i>Number of valid votes</i>
Volební účast / <i>Electoral participation (in the elections to the Chamber of Deputies)</i>	2013	Volby.cz	Počet odevzdaných hlasů <i>Number of valid votes</i>
Podíl zaměstnaných / <i>The share of employed people</i>	2011	SLDB / Census (2011)	Počet ekonomicky aktivních <i>Number of economically active</i>
Podíl vyjíždějících do zaměstnání <i>The share of people who commute to work</i>	2011	SLDB / Census (2011)	Počet zaměstnaných <i>Number of employees</i>
Podíl vyjíždějících do jiné obce okresu <i>The share of people who commute to a different municipality in the district</i>	2011	SLDB / Census (2011)	Počet vyjíždějících do zaměstnání <i>Number of people commuting to work</i>
Podíl vyjíždějících do jiného okresu kraje / <i>The share of people who commute to a different district in the region</i>	2011	SLDB / Census (2011)	Počet vyjíždějících do zaměstnání <i>Number of people commuting to work</i>
Podíl vyjíždějících do jiného kraje / <i>The share of people who commute to a different region</i>	2011	SLDB / Census (2011)	Počet vyjíždějících do zaměstnání <i>Number of people commuting to work</i>
Podíl vyjíždějících mimo Česko / <i>The share of people who commute outside the Czech Republic</i>	2011	SLDB / Census (2011)	Počet vyjíždějících do zaměstnání <i>Number of people commuting to work</i>
Podíl vyjíždějících bez stálého pracoviště / <i>The share of people who commute without a fixed place of work</i>	2011	SLDB / Census (2011)	Počet vyjíždějících do zaměstnání <i>Number of people commuting to work</i>
Podíl vyjíždějících s nezjištěným místem dojízdky <i>The share of people who commute for whom the destination of the commute was not determined</i>	2011	SLDB / Census (2011)	Počet vyjíždějících do zaměstnání <i>Number of people commuting to work</i>
Podíl vyjíždějících v rámci obce / <i>The share of people who commute within the same municipality</i>	2011	SLDB / Census (2011)	Počet vyjíždějících do zaměstnání <i>Number of people commuting to work</i>
Podíl vyjíždějících do zaměstnání a do škol / <i>The share of people who commute to work and school</i>	2011	SLDB / Census (2011)	Počet zaměstnaných a počet studentů / <i>Number of employees and students</i>
Podíl vyjíždějících denně mimo obec – do 14 minut <i>The share of people who commute daily outside the municipality – within 14 minutes</i>	2011	SLDB / Census (2011)	Počet denně vyjíždějících mimo obec / <i>Number of daily commuters outside municipality</i>
Podíl vyjíždějících denně mimo obec – nad 15 minut <i>The share of people who commute daily outside the municipality – 15 minutes or longer</i>	2011	SLDB / Census (2011)	Počet denně vyjíždějících mimo obec / <i>Number of daily commuters outside municipality</i>
Podíl zaměstnaných v průmyslu <i>The share of people employed in industry</i>	2011	SLDB / Census (2011)	Počet zaměstnaných <i>Number of employees</i>
Podíl denně vyjíždějících do zaměstnání <i>The share of daily commuters to work</i>	2011	SLDB / Census (2011)	Počet zaměstnaných <i>Number of employees</i>
Podíl bytů nezpůsobilých k bydlení <i>The share of flats unsuitable for living</i>	2011	SLDB / Census (2011)	Počet bytů / <i>Number of flats</i>

pokračování:

Ukazatel / Indicator	Rok / Year	Zdroj dat / Source	Podíl z / Share of
Podíl neobydlených bytů <i>The share of vacant flats</i>	2011	SLDB / Census (2011)	Počet bytů / Number of flats
Podíl bytů se sníženou kvalitou <i>The share of lower-quality flats</i>	2011	SLDB / Census (2011)	Počet bytů / Number of flats
Poměr denního a nočního obyvatelstva <i>Ratio of the day and night populations</i>	2015	CE-Traffic (2015)	Počet bytů / Number of flats
Podíl obyvatel žijících v Sudetech / <i>The share of people living in the former Sudeten area (districts where the German population made up at least 50% of the total in 1930)</i>	2011	SLDB / Census (2011)	Počet obyvatel / Number of inhabitants
Podíl obcí v kategorii do 499 obyvatel / <i>The share of municipalities in the category of up to 499 inhabitants</i>	2011	SLDB / Census (2011)	Počet obcí Number of municipalities
Podíl obcí v kategorii 500–4 999 obyvatel / <i>The share of municipalities in the category of 500–4,999 inhabitants</i>	2011	SLDB / Census (2011)	Počet obcí Number of municipalities
Podíl obcí v kategorii 5 000 a více obyvatel / <i>The share of municipalities in the category of 5,000 and more inhabitants</i>	2011	SLDB / Census (2011)	Počet obcí Number of municipalities
Podíl obyvatel v kategorii "Metropolitní území" <i>The share of municipalities in the category 'Metropolitan area'</i>	2008	Musil – Müller (2008)	Počet obyvatel Number of inhabitants
Podíl obyvatel v kategorii "Regionální centra" <i>The share of municipalities in the category 'Regional centres'</i>	2008	Musil – Müller (2008)	Počet obyvatel Number of inhabitants
Podíl obyvatel v kategorii "Ostatní území" <i>The share of municipalities in the category 'Other areas'</i>	2008	Musil – Müller (2008)	Počet obyvatel Number of inhabitants
Podíl obyvatel v kategorii "Periferie" <i>The share of municipalities in the category 'Periphery'</i>	2008	Musil – Müller (2008)	Počet obyvatel Number of inhabitants
Podíl obyvatel v kategorii "Rozvojový venkov" <i>The share of municipalities in the category 'Core countryside'</i>	2010	Perlín aj. (2010)	Počet obyvatel Number of inhabitants
Podíl obyvatel v kategorii "Nerozvojový susedský venkov" / <i>The share of municipalities in the category 'Non-developmental neighbourly countryside'</i>	2010	Perlín aj. (2010)	Počet obyvatel Number of inhabitants
Podíl obyvatel v kategorii "Moravské periferie" <i>The share of municipalities in the category 'Moravian peripheries'</i>	2010	Perlín aj. (2010)	Počet obyvatel Number of inhabitants
Podíl obyvatel v kategorii "Vybavený moravský venkov" <i>The share of municipalities in the category 'Equipped Moravian countryside'</i>	2010	Perlín aj. (2010)	Počet obyvatel Number of inhabitants
Podíl obyvatel v kategorii "Problémový rekreační venkov" <i>The share of municipalities in the category 'Recreationally problematic countryside'</i>	2010	Perlín aj. (2010)	Počet obyvatel Number of inhabitants
Podíl obyvatel v kategorii "Intenzivní rekreační oblasti" <i>The share of municipalities in the category 'Intensive recreational areas'</i>	2010	Perlín aj. (2010)	Počet obyvatel Number of inhabitants
Podíl obyvatel v kategorii "Strukturálně postižený průmyslový venkov" / <i>The share of municipalities in the category 'Countryside of an industrial region in decline'</i>	2010	Perlín aj. (2010)	Počet obyvatel Number of inhabitants
Podíl obyvatel v kategorii "Nespecifikovatelný venkov" <i>The share of municipalities in the category 'Not included'</i>	2010	Perlín aj. (2010)	Počet obyvatel Number of inhabitants
Podíl obyvatel v kategorii "Vyřazeno" <i>The share of municipalities in the category 'Not included'</i>	2010	Perlín aj. (2010)	Počet obyvatel Number of inhabitants
Podíl obyvatel žijících v suburbii <i>The share of people living in suburbs</i>	2015	Špačková aj. (2016)	Počet obyvatel Number of inhabitants
Podíl obyvatel žijících mimo suburbia a mimo jádro <i>The share of inhabitants living outside suburbs and outside cores</i>	2015	Špačková aj. (2016)	Počet obyvatel Number of inhabitants
Podíl obyvatel žijících v jádrech suburbanizace <i>The share of inhabitants living in the cores of suburbanisation</i>	2015	Špačková aj. (2016)	Počet obyvatel Number of inhabitants